

Esipuhe vuotuiseseen kilpailuraporttiin 2024

Johtava varapuheenjohtaja ja kilpailuasioista vastaava komission jäsen Teresa Ribera

Minulla on ilo ja kunnia saada nyt ensimmäistä kertaa osallistua kilpailuraporttiin esipuheella. Tämä vuotuinen katsaus tarjoaa hyvän tilaisuuden arvioida mennyttä vuotta varsinkin nyt komission uuden toimikauden kynnyksellä.

Haasteenamme on muotoilla kilpailupolitiikkaa syvän epävarmuuden ja epävakauden vallitessa. Maailma tuntuu muuttuvan yhä enemmän ja yhä nopeammin joka päivä. Samaan aikaan Venäjän laiton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan jatkuu jo neljättä vuotta. Sillä on perustavanlaatuisia vaikutuksia myös EU:hun, eikä vähiten energiatoimitusten aseellistamisen myötä. Ja kaiken tämän keskellä meidän on kiireellisesti puututtava ilmastokriisiin ja sen seurauksiin, parannettava kilpailukykyämme ja vahvistettava kriisinkestävyyttämme.

Tarvitaan päättäväisyyttä, jotta voimme rakentaa tulevaisuuden tarpeisiin vastaavaa taloutta, joka on irtautunut hiilestä, selviää erilaisista kriiseistä, toimii oikeudenmukaisesti ja kykenee luomaan laadukkaita työpaikkoja. Tavoitteenamme on Eurooppa, joka luo vaurautta kansalaisilleen ja yrityksilleen ja on kilpailukykyinen maailman mittakaavassa.

EU tarttuu haasteeseen. Euroopan komissio on esitellyt ns. kilpailukykykompassin, joka muodostaa strategiset puitteet komission tulevalle toiminnalle. Olennainen osa kompassin viitoittamaa käytännön työtä on puhtaan teollisen kehityksen ohjelma. Se on Euroopan kunnianhimoinen suunnitelma, jolla kurotaan umpeen innovaatiokuilu, vivutetaan hiilestä irtautumista ja kiertotaloutta kasvun vetureina, vähennetään liiallisia riippuvuuksia ja parannetaan kriisinkestävyyttä. Suunnitelma rakentuu Euroopan vahvuuksille ja nopeuttaa siirtymistä kestävään, kilpailukykyiseen ja osallistavaan talouteen varmistuen samalla, että teknologinen muutos parantaa Euroopan teollisuuden kilpailukykyä.

Kilpailupolitiikka ja kilpailunvalvonta edistävät näiden tavoitteiden saavuttamista. Samalla kun sopeudumme markkinoiden realiteetteihin, meidän olisi puolustettava tiukasti oikeudenmukaisuuden, avoimuuden ja tehokkuuden perusperiaatteita. Tässä kilpailupolitiikka ja kilpailunvalvonta tulevat jatkossakin tulevinä vuosina osaltaan turvaamaan EU:lle ja sen kansalaisille parempaa tulevaisuutta.

Ja kuten aina, eteenpäin suuntaamme jo tehdyn työn muodostamalta perustalta.

Komissio saavutti johtavan varapuheenjohtajan Margrethe Vestagerin johdolla paljon vuonna 2024. Tuolloin nähtiin merkittäviä onnistumisia liittyen Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin hankkeisiin eli ns. IPCEI-hankkeisiin. Komissio hyväksyi ensimmäisen IPCEI-hankkeen terveydenhuoltotuotteiden alan tutkimuksen, innovoinnin ja teollisen yhteistyön tueksi sekä lääkkeiden innovatiivisten tuotantoprosessien kehittämiseksi. Lisäksi hyväksyttiin IPCEI-hankkeet vetyinfrastruktuurille ja vedyn liikennesovelluksille. Näillä uraauurtavilla hankkeilla mahdollistetaan mittava edistyminen näillä tutkimusaloilla ja tuotetaan positiivisia kerrannaisvaikutuksia koko EU:hun.

Vuoden 2024 aikana ajettiin alas merkittäviä osia valtiontukien tilapäisistä kriisi- ja siirtymäpuitteista, koska monet Venäjän toiminnan suorat ja välilliset vaikutukset olivat

UUOTUINEN KILPAILURAPORTTI 2024 – LOPULLINEN ESIPUHE – 1.4.2025

lieventyneet ja EU:n talous osoitti kykyä selviytyä kohtaamistaan ulkoisista shokeista. Komissio teki kuitenkin 127 valtioneutukipäätöstä, joilla hyväksyttiin, erityisesti puitteiden siirtymäosioiden mukaisesti, 24 jäsenvaltion ilmoittamia kansallisia tukitoimia.

Komissio sai vuonna 2024 paljon aikaan myös kilpailunrajoitusten ja kartellien alalla, joihin liittyy se antoi kymmenen päätöstä. Kilpailunrajoituksia koskeviin päätöksiin sisältyi merkkitapauksia, kuten *Mondelez*, *Vifor pharma*, *Teva Copaxone*, *Apple App Store Practices*, *Apple Pay* ja *Meta Facebook Marketplace*.

Vuosi oli kiireinen myös yrityskeskittymien valvonnassa. Ilmoitettujen yrityskauppojen määrä pysyi edelleen suurena, ja niihin liittyviä päätöksiä tehtiin 398, joista 351 yksinkertaistettua menettelyä noudattaen. Kahdeksan yritysostoa hyväksyttiin tietyin edellytyksin. Vuonna 2024 ei kielletty yhtäkään yrityskauppaa.

Digimarkkinasäädöksen valvonnassa edistyttyi merkittävästi. Ensimmäiset kuusi portinvartijaksi nimettyä yritystä toimittivat digimarkkinasäädöksen noudattamista koskevat raporttinsa maaliskuussa 2024, mikä käynnisti tutkintatoimet *Alphabetia*, *Applea* ja *Metaa* vastaan. Myöhemmin vuoden kuluessa komissio käynnisti kaksi sääntöjenvastaisuuksista johtuvaa menettelyä *Applea* ja yhden *Metaa* vastaan. Lisäksi komissio nimesi *Applen* portinvartijaksi *iPadeissa* käytettävän *iPadOS*-käyttöjärjestelmän osalta ja *Bookingin* portinvartijaksi verkkovälityspalvelunsa *Booking.comin* osalta.

Vuonna 2024 komissio otti merkittäviä askelia ulkomaisia tukia koskevan asetuksen täytäntöönpanossa. Asetuksen tarkoituksena on suojella sisämarkkinoita EU:n ulkopuolisten maiden vääristäviltä valtioneutuilta. Komissio käsitteli vuoden aikana 102 ilmoitusta asetuksen piiriin kuuluvista yrityskaupoista ja asetti yhden yrityskaupan hyväksynnälle tiettyjä ehtoja. Asetuksen nojalla tehtiin myös ensimmäiset yllätystarkastukset. Ne liittyivät alustavaan tutkintaan, joka koski lentoasemien ja satamien turvalaitteita.

Kaiken tämän ohella jatkettiin kilpailusääntöjen arviointia ja päivittämistä, menettelyjen sujuvoittamista ja yritysten sääntelytaakan keventämistä.

Samalla tiellä jatkamme vuonna 2025 ja koko tämän toimikauden ajan. Eurooppa on määrittelymässä oikeusvaltioperiaatteeseen perustuvaa uutta liiketoiminta- ja yhteiskuntamallia ja aikoo puolustaa kilpailua olennaisena osana puhtaiden, oikeudenmukaisten ja kilpailukykyisten sisämarkkinoiden rakentamista.